

Stenogrammid

XIV Riigikogu, I Istungjärk, täiskogu korraline istung

Teisipäev, 11.06.2019, 10:00

Toimetatud

10:00 Istungi rakendamine

1. 10:01 Riigikogu liikme Siim Valmar Kiisleri ametivanne

2. 10:02 Riigikohtu liikmete ametivanne

10:04 Istungi rakendamine

3. 10:07 Õiguskantsleri ettepanek vääртеomenetluse seadustiku Eesti Vabariigi põhiseadusega kooskõlla viimiseks

4. 10:26 Riigikogu otsuse "Tagatistfondi nõukogu liikmete nimetamine" eelnõu (32 OE) esimene lugemine

5. 10:31 Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse eelnõu (30 SE) teine lugemine

10:00 Istungi rakendamine

10:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tere hommikust, austatud Riigikogu! Alustame Riigikogu täiskogu I istungjärku 9. töönädala teisipäevast istungit.

1. 10:01 Riigikogu liikme Siim Valmar Kiisleri ametivanne

10:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Seoses Riigikogu liikme Mart Nuti volituste lõppemisega asus k.a 4. juunil Riigikogu liikmeks asendusliige Siim Valmar Kiisler. Järgnevalt kuulame ära tema ametivande. Palun!

10:01 Siim Kiisler

Asudes täitma oma kohustusi Riigikogu liikmena Riigikogu XIV koosseisus, annan vande jääda ustavaks Eesti Vabariigile ja tema põhiseaduslikule korrale. (Aplaus.)

2. 10:02 Riigikohtu liikmete ametivanne

10:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Meil on täna võimalus kuulata ära ka kahe Riigikohtu liikme ametivanne. Esmalt palun kõnetooli Riigikohtu liikme Kaupo Paali.

10:02 Riigikohtu liige Kaupo Paal

Austatud Riigikogu! Töotan jääda ustavaks Eesti Vabariigile ja tema põhiseaduslikule korrale. Töotan mõista õigust oma südametunnistuse järgi kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseaduse ja seadustega. (Aplaus.)

10:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Nüüd palun ametivande andmiseks kõnetooli Riigikohtu liikme Kai Kullerkupu.

10:03 Riigikohtu liige Kai Kullerkupp

Töotan jääda ustavaks Eesti Vabariigile ja tema põhiseaduslikule korrale. Töotan mõista õigust oma südametunnistuse järgi kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseaduse ja seadustega. (Aplaus.)

10:04 Istungi rakendamine

10:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Ja nüüd on Riigikogu liikmetel võimalus üle anda eelnõusid ja arupärimisi. Siim Kallas, palun!

10:04 Siim Kallas

Härra eesistuja! Austatud Riigikogu liikmed! Reformierakonna fraktsioon teeb ettepaneku teha Riigikogu kodu- ja töökorra seaduses üks täiendus. Selle kohaselt hakkaksid Riigikogus toimuma ministrite kuulamised. See tähendab, et iga valitsusliige teeks kord aastas Riigikogule ülevaate oma vastutusala olukorrast, probleemidest, lahendustest ja plaanidest. Riigikogu liikmetel on võimalik esitada küsimusi ja kommentaare ministri vastutusala olukorra kohta. Meie ettepanek parandaks veidi tasakaalu valitsuse ja Riigikogu vahel, see annaks Riigikogu liikmetele ühe lisavõimaluse riigiasjades kaasa rääkida ja ministrile rohkem võimalusi kaasata oma tegevusse Riigikogu liikmete toetust. Aitäh!

10:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Rohkem eelnõude ja arupärimiste üleandmise soove ei ole. Olen juhatusel nimel vastu võtnud ühe eelnõu ja Riigikogu juhatus menetleb seda seaduse alusel.

Teated. Täna pärast täiskogu istungi lõppu toimub siin istungisaalis erivajadustega inimeste spordi ja liikumisharrastuse toetusrühma asutamiskoosolek, mille kokkukutsuja on Indrek Saar. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Kohalolijaks registreeris ennast 89 Riigikogu liiget, puudub 12.

3. 10:07 Õiguskantsleri ettepanek vääртеomenetluse seadustiku Eesti Vabariigi põhiseadusega kooskõlla viimiseks

10:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme tänase päevakorra juurde. Meil on päevakorras kolm punkti. Esimene neist on õiguskantsleri ettepanek vääртеomenetluse seadustiku Eesti Vabariigi põhiseadusega kooskõlla viimiseks. Enne, kui me selle juurde läheme, tutvustan lühidalt menetlemise korda. Kõigepealt on õiguskantsler Ülle Madise ettekanne kuni 20 minutit, seejärel on põhiseaduskomisjoni liikme Jaak Madisoni ettekanne kuni 20 minutit. Kolmandaks on õiguskomisjoni esimehe Jaanus Karilau ettekanne kuni 20 minutit. Igal Riigikogu liikmel on võimalik esitada igale ettekandjale üks suuline küsimus. Pärast ettekandeid ja küsimuste-vastuste vooru on läbirääkimiste voor, kus on võimalik osaleda kõikide komisjonide ja fraktsioonide esindajatel, samuti kõikidel Riigikogu liikmetel. Pärast läbirääkimisi toimub lõpphääletus, ettepaneku vastuvõtmiseks on nõutav poolthääle enamus.

Läheme õiguskantsleri ettepaneku, vääртеomenetluse seadustiku Eesti Vabariigi põhiseadusega kooskõlla viimiseks juurde. Ma palun ettekandjaks õiguskantsler Ülle Madise.

10:08 Õiguskantsler Ülle Madise

Austatud Riigikogu! Hea juhataja! Tänane mure on selles, et vääртеo ohvril ei ole õigust tutvuda vääртеotoimikuga, ka mitte pärast lahendi tegemist. See omakorda tähendab, et kui ta on langenud näiteks liiklusõnnetuse või väiksema varalise väärtusega varguse ohvriks, on tal erakordselt keeruline pöörduda kahju hüvitamiseks tsiviilkohtusse. Maakohtus vääртеoasja lahendamise käigus teatavasti kahju suurust, tekkimist ega hüvitamist ei otsustata. Kui asja käsitletakse kriminaalkorras, siis on inimesel toimikuga tutvumise õigus olemas. Juba kahe aasta eest püüdis Riigikogu seda probleemi lahendada, paraku tookord jäi lahendus poolikuks. Sellest, et vääртеo ohvril on võimalik peale asja

lõpetamist tutvuda asja lahendiga ja saada sealt teada temale kahju tekitaja nimi ja aadress, tsiviilkohtusse pöördumiseks tegelikult ei piisa. Eriti traagiline on olukord siis, kui inimene on saanud näiteks liiklusõnnetuses tervisekahjustuse. Sellest, kas see tervisekahjustus on hinnatud raskeks või kergemaks, sõltub, kuidas seda menetletakse ja kas inimene saab esitada ka tsiviilkorras kahjunõude. Siin on vastuolu põhiseadusega eriti selge, sest terviseekspertiisi akt on koostatud just nimelt sellesama inimese kohta, aga mitte üheski faasis ei ole temal endal võimalik seda näha.

Kirjelatud olukord on minu hinnangul vastuolus põhiseaduse § 13 lõikega 1, §-ga 14, § 15 lõikega 1, §-ga 25 ja § 44 lõikega 3 nende koostoimes. Lühidalt, § 25 ütleb, et igaühel on õigus pöörduda talle ükskõik kelle poolt tekitatud kahju hüvitamiseks kohtusse, § 44 lõige 3 ütleb, et igaühel on õigus saada riigi käest tema kohta käivat infot, välja arvatud teatud juhul – seal on üks lühikene loetelu, mis antud juhul asjasse ei puutu –, § 13 järgi on inimesel õigus riigi ja seaduse kaitsele, § 14 näeb ette, et kui inimesele on antud mingi õigus, siis peab selle õiguse tegelikus elus kasutamiseks olema ette nähtud ka kord, ning § 15 omakorda ütleb, et igaühel on õigus pöörduda oma õiguste kaitseks kohtusse. Kokku võttes on praegu niisugune seis, et riigil on vääртеomenetluses kogutud info. Inimesel, kellele vääртеoga kahju tekitati, oleks seda infot vaja, et minna tsiviilkohtusse ja nõuda kahju hüvitamist, aga riik seda lihtsalt ei anna.

Austatud Riigikogu! Palun viia vääртеomenetluse seadustik põhiseadusega kooskõlla ja anda ka vääртеos kannatanule õigus toimikuga tutvuda. Nagu ikka kontrollisime, kas see ettepanek on ka mõistlikult täidetav. Justiitsministeeriumi spetsialistid kinnitasid, et see on mõistlikult täidetav ja see ei tekita ka ülemäärast halduskulu. Ma tänan põhiseaduskomisjoni ja õiguskomisjoni väga põhjaliku ja sisuka arutelu eest. Suur aitäh!

10:12 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile on ka küsimusi. Urve Tiidus, palun!

10:12 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud õiguskantsler! Kas te palun kommenteeriksite sellele sissejuhatusele lisaks oma kirja lõpu soovitus, et võiks kaaluda ka võimalust kaotada erinevus kriminaalmenetluse seadustiku ja vääртеomenetluse seadustiku vahel jne? Oleksin tänulik.

10:12 Õiguskantsler Ülle Madise

Suur tänu küsimuse eest! Riigikogul on selle probleemi lahendamiseks mitu võimalust ja nagu ikka, me ei ürita Riigikogule ette öelda, mida tuleks teha ja kuidas tuleks teha. Püüame hoida joont, et me ei tule mitte kunagi, austatud Riigikogu, teie ette ettepanekuga, mida mõistlikult täita pole võimalik. Sellepärast on mainitud, et võimalusi on vähemalt kaks. Üks on selline: sarnaselt kriminaalmenetlusega anda ka vääртеomenetluses ohvrile roll. Et ka see, kellelt näiteks varastati 190-eurone jalgratas või kes sai liiklusõnnetuses vigastada, oleks selles menetluses ohver ja saaks sellisel juhul ka jooksvalt toimikuga tutvuda. Näiteks selleks, et kontrollida, kas meditsiiniline ekspertiisiakt on ikka õige. Sest kahjuks on olnud ka neid juhtumeid, kus inimene on liiklusõnnetuses kaotanud jalalaba, seda ei ole aga loetud raskeks tervisekahjustuseks ja on menetletud vääртеoasjana. Inimesele ei ole materjali antud, seetõttu on jalalaba kaotanul ja tegelikult suuresti töövõimes ja elukvaliteedis väga kõvasti kaotanud inimesel erakordselt keeruline taotleda kas või hüvitist, millega natukenegi oma elu parandada. Teine võimalus on anda peale menetluse lõppu inimesele õigus tutvuda toimikuga – mitte teha kannatanut menetlusosaliseks, kuid anda talle võimalus tutvuda toimikuga, see on see vahe.

10:13 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andrei Korobeinik, palun!

10:13 Andrei Korobeinik

Aitäh! Ma usun, et see on kahtlemata õige ettepanek, aga küsin üle sellesama asja, mida ma küsisin ka komisjonis. Juhul kui kriminaalmenetluse raames kogutakse infot kolmandate isikute kohta, mis ei puutu konkreetsele kaasusesse, ja kannatanu tutvub selle infoga, siis on tegemist tõsise privaatsuse riivega, mis võib olla ka ebaprofessionaalne kogu selle menetluse ulatuse suhtes? Kas sulle ei tundu, et tegemist võiks olla tõsise riivega, mille peale võiks selle ettepaneku realiseerimisel mõelda?

10:14 Õiguskantsler Ülle Madise

Suur tänu! Muidugi oleks väga hea meel, kui sellele saaks mõelda. See teema on laiem ja puudutab nii kriminaalmenetlust kui ka vääртеomenetlust. Küsimus on selles, mida üleüldse kogutakse ja talletatakse, st kui palju jäetakse toimikusse alles materjali, mis tegelikult asjasse ei puutu, kuid hiljem, avalikuks saades võiks tekitada kahju ja kannatusi sellele kolmandale isikule, kes näiteks jäi juhuslikult valvekaamera pildile või kelle telefonikõnet kuulati pealt. See on kindlasti tähtis küsimus ja seda oleme ka varem tõstatanud. Tõesti, kui inimesele helistab näiteks kuriteos kahtlustatav või süüdistatav – võib-olla räägitakse hoopis millestki muust möödaminnes –, siis see teine pool ei pea selle tõttu, et ta juhuslikult suhtles telefonitsi inimesega, keda parasjagu kahtlustatakse, hiljem lugema selle kohta näiteks ajalehest. Täiesti õige. Nagu öeldud, need probleemid on vääртеo- ja kriminaalmenetluses ühised. Praegu on see lahendatud nõnda, et kui inimene saab toimikuga tutvuda, siis otse loomulikult seda, mida ta seal näeb, aga mis ei puutu temasse ja mille avalikustamine oleks pelk kättemaks või meelelahutus, ta edastada ei tohi. Eks see peaks nii olema ka vääртеomenetluses. Täiesti õige probleemitõstus ja kui vähegi saab kõrvaliste inimeste privaatsust ja huve kaitsta, siis tuleb seda kindlasti teha. See on aga juba pisut eraldi küsimus ja laiem teema.

10:16 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Lugupeetud õiguskantsler! Teile rohkem küsimusi ei ole. Aitäh! Nüüd ma palun ettekandjaks põhiseaduskomisjoni liikme Jaak Madisoni.

10:16 Jaak Madison

Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Seda küsimust käsitles põhiseaduskomisjon k.a 3. juuni istungil, millest võtsid osa Jaak Madison, Andrei Korobeinik, Oudekki Loone, Hanno Pevkur, Paul Puustusmaa, Indrek Saar ja Vilja Toomast. Kutsutud olid õiguskantsler Ülle Madise, Õiguskantsleri Kantselei õiguskorralduse osakonna nõunik Marju Agarmaa ning Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna karistusõiguse ja menetluse talituse nõunikud Einar Hillep ja Markus Kärner.

Ülle Madise tutvustas probleemi pikalt ja põhjalikult, nii nagu ta tegi ka täna siin oma ettekandes.

Justiitsministeeriumi esindaja Markus Kärner sõnas, et 2017. aastal muudeti vääртеomenetluse seadustikku Vabariigi Valitsuse algatusel, muu hulgas selleks, et vääртеo tõttu kahju kannatanud isikutel oleks võimalik tutvuda vääртеomenetluses tehtud lahenditega ja saada teada kahju tekitanud isiku nimi, sest see annaks võimaluse esitada vajaduse korral kahju tekitaja vastu nõue. Paraku oleks kõnealuse eelnõu algne sõnastus andnud kannatanule õiguse tutvuda vääртеomenetluses tema kohta tehtud otsustega. Eesti Advokatuur juhtis tähelepanu ka asjaolule, et kõik lahendid ei pruugi olla vormistatud otsusena. Eesti Advokatuur avaldas oma arvamuse ning seetõttu muudeti Riigikogus menetluse käigus eelnõu nii, et vääртеo tõttu varalist kahju saanud isikul ja tema esindajal on õigus pärast seda, kui kohtuväline menetleja on vääртеoasja lahendanud, tutvuda tehtud lahenditega. Markus Kärner ütles, et kannatanul on võimalik kaitsta oma õigusi tsiviilkohtumenetluses, nõudes välja vääртеomenetluses kogutud andmed. See on aga paraku keeruline, kui ei ole teada kahju tekitaja nimi. Samuti on kohtul poole taotlusel võimalik kohtumenetluse ajal või mõjuval põhjusel enne menetluse algatamist kohaldada eeltõendamismenetlust.

Andrei Korobeinik komisjoni liikmena küsis, milliste andmetega saab kannatanu vääртеomenetluses tehtud lahendis tutvuda. Marju Agarmaa vastas, et kannatanu näeb vaid lõplikku lahendit, eelkõige selle kuupäeva, menetleja andmeid, vääртеo toimepanemise asjaolusid ja kvalifikatsiooni ning kahju tekitaja andmeid. Kogutud tõendeid kannatanu ei näe. Õiguskantsleri ettepaneku kohaselt peaks kannatanul olema õigus tutvuda ka vääртеotoimikus olevate andmetega. Härra Korobeinik jätkas ja küsis järgmisena, kuidas oleksid sellisel juhul kaitstud kahju tekitaja ning toimikus mainitud kolmandate isikute õigused. Õiguskantsler vastas, et sõltub sellest, kuidas kannatanu toimikuga tutvumise õigust sõnastada. Sätte sõnastamisel peab arvestama asjaoluga, et see ei tooks menetlejale kaasa ebaproportsionaalselt palju lisatööd. Siinkõneleja palus täpsustada, kuidas tuleks lahendada olukord, kus vääртеotoimiku materjalide hulgas on andmeid, mis ei puuduta kahju tekitamist, kuid mille avaldamine võiks rikkuda kahju tekitaja või kolmandate isikute õigusi. Markus Kärner Justiitsministeeriumist vastas, et probleem on olemas ning kaaluda võiks võimalusi eraldada tõendeid selliselt, et asjasse puutumatut teave jääks kannatanu eest varjatuks. Kriminaalasjades on kolmandate isikute ütlused ja muu teave nähtav ka kannatanule. Kui tõenditest on näha, et kahju tekitaja peale vääртеo toimepanemise rikub samal ajal näiteks avalikku korda, siis on paratamatu, et ka need andmed

on kannatanule leitavad.

Paul Puustusmaa küsis, kas probleemi lahendaks see, kui muuta kõnealuse vääртеomenetluse seadustiku sätte sõnastust selliselt, et kahju saanud isikul oleks võimalik tutvuda vääртеoasjas tehtud lahendi asemel toimikuga. Markus Kärner vastas, et seadusmuudatus peaks sisaldama ka ajalist määratletust, ning ütles, et tema hinnangul oleks parem, kui kannatanu saaks vääртеotoimikuga tutvuda pärast vääртеo lahendamist.

Viimaseks küsis härra Korobeinik, kas kahju tekitaja ja ka kolmandate isikute andmete avaldamine kannatanule vääртеotoimikus on õiguskantsleri hinnangul põhiseadusega kooskõlas. Õiguskantsler vastas, et enamasti on kannatanul kohtusse minnes esindaja, kes nõustab kannatanut tegema õigeid otsuseid. Kui kannatanul oleks ligipääs vääртеotoimikus avaldatud delikaatsetele andmetele, tohiks ta neid andmeid kasutada vaid kahjuhüvitise nõude esitamiseks. Kui kannatanu eksib, võivad sellel olla karmid õiguslikud tagajärjed, sest enda õigusi saavad sellises olukorras kaitsta ka kahju tekitaja ja kolmas isik.

Sellela komisjonis arutelu lõppes.

Otsustest. Tehti ettepanek määrata ettekandjaks toonane põhiseaduskomisjoni esimees Jaak Madison (konsensuslikult) ja toetada õiguskantsleri ettepanekut (samuti konsensuslik otsus). Täna!

10:21 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Palun nüüd ettekandjaks õiguskomisjoni esimehe Jaanus Karilaidi.

10:21 Jaanus Karilaid

Head kolleegid! Õiguskomisjon kogunes 4. juunil. Õiguskomisjoni istungist võtsid osa siinkõneleja, Marek Jürgenson, Kaja Kallas, Uno Kaskpeit, Toomas Kivimägi, Tarmo Kruusimäe, Rein Suurkask ja Urve Tiidus. Olime palunud komisjoni istungile õiguskantsler Ülle Madise, õiguskantsleri vanemnõuniku Marju Agarmaa, Justiitsministeeriumi karistusõiguse ja menetluse talituse juhataja Tanel Kalmeti ja nõunik Markus Kärneri ning politsei ennetuse ja süüteomenetluse büroo juhtivkorrakaitseametniku Ele Nuka. Õiguskantsler andis probleemi kohta sama sisuka ülevaate nagu täna siin parlamendi ees. Olid mõningad täpsustavad küsimused, millest paljud kattusid nende küsimuste ja vastustega, mis olid ka põhiseaduskomisjonis. Õiguskomisjon tegi konsensusliku otsuse toetada ettepanekut, mis on väljendatud õiguskantsleri 29. mai 2019 kirjas, ja määrata ettekandjaks Jaanus Karilaid. Tänu!

10:22 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Austatud ettekandja, ka teile küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soovi avada läbirääkimisi? Läbirääkimiste soovi ei ole, läheme lõpphääletuse juurde.

Austatud Riigikogu, panen hääletusele küsimuse, kes on õiguskantsleri ettepaneku poolt. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Ettepanekut toetas 80 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Ettepanek leidis toetust. Teen Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152 kohaselt õiguskomisjonile ülesandeks algatada eelnõu vääртеomenetluse seadustiku kooskõlla viimiseks Eesti Vabariigi põhiseadusega.

4. 10:26 Riigikogu otsuse "Tagatistfondi nõukogu liikmete nimetamine" eelnõu (32 OE) esimene lugemine

10:26 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme edasi. Täna teine päevakorrapunkt on rahanduskomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Tagatistfondi nõukogu liikmete nimetamine" eelnõu 32 esimene lugemine. Ma palun ettekandjaks rahanduskomisjoni esimehe Aivar Koka.

10:26 Aivar Kokk

Hea juhataja! Head kolleegid! Riigikogu rahanduskomisjon arutas eelnõu k.a 6. juunil. Tulenevalt Tagatistfondi seaduse § 7 lõike 1 punktist 1 ja § 10 lõikest 1 ning oma 28. mai 2019. aasta otsusest esitab

rahanduskomisjon Riigikogu otsuse eelnõu ettepanekuga nimetada Tagatisfondi nõukogu liikmeteks Dmitri Dmitrijevi ja Aivar Sõerd. Liikmekandidaadid on andnud kirjaliku nõusoleku enda nimetamiseks nõukogu liikmeks ja kirjalikult kinnitanud vastavust Tagatisfondi seaduses nõukogu liikmele sätestatud nõuetele.

Teadmiseks, Tagatisfondi eesmärk on krediitdiasutuse klientide, investeerimisasutuse klientide ja kohustusliku pensionifondi osakuomanike poolt paigutatud vahendite kaitse tagamine ning seeläbi finantssektori usaldusväärsuse ja stabiilsuse suurendamine. Tagatisfondi kõrgeim juhtorgan on nõukogu, mille üheksast liikmest kaks nimetab rahanduskomisjoni ettepanekul Riigikogu. Riigikogu nimetatud nõukogu liikme volitused kestavad kuni Riigikogu liikme volituste peatumiseni või lõppemiseni. Seoses Riigikogu XIII koosseisu volituse lõppemisega lõppesid Riigikogu nimetatud Tagatisfondi liikmete volitused. Riigikogu nimetatud nõukogu liige jätkab oma tegevust kuni uue liikme nimetamiseni.

Komisjon tegi järgmised konsensuslikud otsused: määrata ettekandjaks eeskõneleja ja teha ettepanek võtta eelnõu Riigikogu täiskogu päevakorda tänaseks, 11. juuniks. Aitäh!

10:28 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, lugupeetud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Kas Riigikogu liikmetel on soovi avada läbirääkimisi? Läbirääkimiste soovi ei ole. Saame minna lõpphääletuse juurde.

Austatud Riigikogu, panen hääletusele rahanduskomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Tagatisfondi nõukogu liikmete nimetamine" eelnõu. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Otsuse poolt hääletas 71 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei ole. Otsus on vastu võetud.

5. 10:31 Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse eelnõu (30 SE) teine lugemine

10:31 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tänane kolmas päevakorrapunkt: Eesti Keskerakonna fraktsiooni, Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni ja Isamaa fraktsiooni algatatud alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse eelnõu 30 teine lugemine. Ettekandja on rahanduskomisjoni esimees Aivar Kokk. Palun!

10:31 Aivar Kokk

Hea juhataja! Head kolleegid! Isamaa fraktsiooni, Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni ja Eesti Keskerakonna fraktsiooni algatatud alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse eelnõu arutas Riigikogu rahanduskomisjon k.a 4. juunil ja 6. juunil. 4. juuni istungile olid kutsutud ka kõik turuosaliste ja huvirühmade esindajad ja valdkondade asjatundjad. Kokku olid esindatud 14 asjasse puutuvat asutust-organisatsiooni, alustades alkoholitootjatest ning lõpetades Sotsiaalministeeriumi ja arstide liiduga. Arutelu oli kuum ja kõlas erinevaid arusaamu. Alkoholiaktsiiside langetamist ei toetanud Eesti Arstide Liidu esindaja, ta ei pidanud seda õigeks. Sotsiaalministeeriumi esindaja osutas vajadusele panustada senisest enam alkoholist põhjustatud kahju vähendamisse ja ennetamisse. Toodete müügil võiks vähendada pakendite mahtu ja alkoholi sisaldust toodetes, teha rohkem teavitus- ja ennetustööd ning suurendada ravi kättesaadavust enama rahastamisega. Ülejäänud huvirühmade esindajad pidasid aktsiiside langetamist vajalikuks ja kinnitasid, et vajadusel ollakse suutelised toime tulema, kui eelnõu jõustub seadusena 1. juulil 2019.

Muudatusettepanekute tähtaeg oli 5. juuni, kokku esitati 22 ettepanekut. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse kohaselt on nii, et kui mõnede muudatusettepanekute esitaja on sama ning need on omavahel sisuliselt seotud, siis kantakse need muudatusettepanekute loetellu ühe ettepanekuna. Seoses sellega tuli kokku kümme muudatusettepanekut. Komisjon vaatas need läbi 6. juunil. Komisjonis ei leidnud toetust eelnõu täiendamine uute teemadena elektri- ja tubakaaktsiisi ja tubakaseaduse küsimustega. Seda põhjusel, et selleletemaliste seadusmuudatuste arutelu ministeeriumides käib ja komisjon leppis kokku, et selle juurde tullakse uuesti tagasi sügisel. Kui praegu oleks neid teemasid kõrvalt võetud, siis kindlasti oleks pidanud olema ka nende arutelu ja parandusettepanekute võimalus. Komisjon ei toetanud ka eelnõust tulenevate seadusmuudatuste rakendumise järelanalüüsi kohustuse sätte

lisamist. Samuti ei toetanud me õlle väiketootjate aktsiisisoostustuse rakendumiseks tootmismahu määra tõstmist ja ettepanekut kanda osa laekuvast alkoholi- ja tubakaaktsiisist automaatselt haigekassa arvele.

Komisjon tegi konsensuslikud otsused: teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu 11. juuni istungi päevakorda ja kui teine lugemine lõpetatakse, siis viia kolmas lugemine läbi 13. juunil. Kõik otsused olid konsensuslikud. Aitäh!

10:35 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Teile on ka küsimusi. Taavi Rõivas, palun!

10:35 Taavi Rõivas

Aitäh! Hea ettekandja! Kõigepealt kummardus selle eest, et lõpuks ometi on tunnistatud, et alkoholiaktsiisiga mindi 2017. aastal liiale. Aga praegu, kui me vaatame neid aktsiisimäärasid, siis me näeme, et nii õlle kui ka veini puhul jäävad need ikkagi märksa kõrgemaks, kui oli näiteks 2017. aasta alguse tase. Õlleaktsiisi määr jääb lausa enam kui poolteisekordseks võrreldes 2017. aasta algusega. Samas me teame, et KPMG on oma analüüsis pakkunud selleks, et lõunapiiril piirikaubandus ära kaotada, hoopis teistsuguse määra. Millest tulenevalt selliste määradeni jõuti ja kas on võimalik kunagi seda analüüsi ka näha?

10:36 Aivar Kokk

Aitäh hea küsimuse eest! Eks kõikide otsuste tegemise juures tuleb ka vaadata, mida naabrid teevad. Kui see eelnõu saali tuli, siis oli suur hirm, et kõik naabrid langetavad ka alkoholiaktsiisi. Nüüd on selge, et Soome uus valitsus, vastupidi, tõstab seda. Selle eelnõu kohaste protsentide arutelul oli üks seisukoht see, et lahja ja kange alkoholi aktsiise langetatakse võrdselt. Teine lähtekoht oli, et selle langetamisega peaks looma sellise olukorra, et igal juhul piirikaubandus jääb ära. Kange alkoholi aktsiisi 25%-ne langetus viib hinna samaks kui Läti alkoholil ja see annab aluse uskuda, et kui üks kahest tootest, mille järel piiri taga käiakse, on sama hinnaga kui Eestis ja teine ehk *six-pack* on meil vaid 2 eurot kallim, siis selle 2 euro pärast suure tõenäosusega lõunapiirile ei sõideta. Samas näiteks Tallink Grupi juhid arvavad, et tänu sellele aktsiisilangusele tuleb Soomest Eestisse tunduvalt rohkem turiste. Kindlasti need soomlased, kes on laevaga Riiga sõitnud, sõidavad edaspidi Tallinnasse oste tegema.

10:38 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aivar Sõerd, palun!

10:38 Aivar Sõerd

Aitäh, austatud juhataja! Austatud ettekandja! Lätis on kehtivas strateegias kirjas, et nad tõstavad igal aastal 1. märtsil aktsiisimäärasid, niimoodi mõõdukas tempos. Kui nad järgmisel aastal jätkavad samamoodi, nagu neil plaanis on, siis nende kange alkoholi aktsiisimäär tõuseb 20 euro ja 30 sendini. Praeguse eelnõu kohaselt langeb Eestis kange alkoholi aktsiisimäär 18 euro ja 81 sendini. Lätiga jääb ligi 1,50-eurone vahe. Miks on vaja tekitada selline olukord, et kange alkoholi aktsiisimäär on Eestis madalam kui Lätis, kui me teame, et piirikaubanduse tõrjumiseks on vaja lihtsalt viia see määr Läti omaga lähedasele tasemele? Miks on vaja provotseerida Lätit nii, et nad ei saa seda sammu vastukäiguta jätta?

10:39 Aivar Kokk

Aitäh! Hea Aivar, nagu sa tead, Läti on jälginud viimased kaks aastat väga tähelepanelikult Eesti aktsiisipoliitikat ja heaperemehelikult selle oma riigi heaks ära kasutanud. Tulud, mis võiksid laekuda Eesti riigikassasse, laekuvad Läti kassasse. Kui arutatakse seda protsenti, siis me arvasime, et Läti suure tõenäosusega kevadist aktsiisilangestust ei tee, kui meie selle teeme. Oleks tekkinud väga rumal olukord, kui me oleks jättnud suurema numbri ja Läti oleks oma käigu teinud. Siis oleks meie alkohol ikkagi kallim ja ka piirikaubandus oleks jätkunud nii nagu seni. Nii nagu teil oma eelnõuga, on meiegi eesmärk selge: piirikaubandus tuleb lõpetada. Selle eelnõu kõige olulisem ajend on ju tõsiasi, et meie maksud lähevad Lätti, aga meie inimesi ravitakse Eesti maksumaksja raha eest. Eesmärk on ühelt poolt põhjapiiril tagasi Eestisse tuua Soome turist ja teiselt poolt likvideerida lõunapiiril piirikaubandus.

10:40 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Toomas Kivimägi, palun!

10:40 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra juhataja! Väga lugupeetud ettekandja! Mul on muidugi tõsiselt kahju, et 2016. aasta lõpus tehtud valedest otsustest arusaamine võttis aega rohkem kui kaks aastat. Aga samas on mul hea meel, et lõpuks on selle julge otsuseni jõutud ja neid vigu üritatakse parandada, mitte küll sel moel, nagu seda targalt toimides peaks tegema. Sa mainisid korduvalt, et eesmärk on lõpetada piirikaubandus lõunapiiril. Samas, kui ma loen seletuskirja, siis näen, et selle kohaselt väheneb õlle müügil piirikaubandus üksnes 45% ehk 55% jääb alles. Kui me aga võtame kange alkoholi, siis selle müük peaks vähenema 80%. Miks te eelistate viina õllele?

10:41 Aivar Kokk

Ei, me ei eelista kumbagi alkoholi. Sa tead, Toomas, väga hästi, et alkohol ei ole üldse kasulik, kui ei osata seda mõistlikult tarbida. Arusaamad, millised on õiged määrad, on eri poliitikutel ja erakondadel erinevad. Jah, kaks aastat tagasi tehti viga. Toona see vaidlus oli väga terav, kui see aktsiisi tõstmine toimus. Ma arvan, et paljud neist, kes siin saalis selle eelnõu poolt siis hääletasid, ei oleks tahtnud seda teha. Aga see oli selle koalitsiooni kokkulepe ja hind. See oli viga. Seda viga püütaksegi praegu parandada ja mul on sellest hea siin teie ees rääkida. Ma andsin jaanuarikuus ka selleteemalise eelnõu käiku, aga rahanduskomisjonis ei tahtnud mitte ükski fraktsioon sellega sel hetkel tegeleda. Aga nüüd tehakse see ära.

10:42 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jürgen Ligi, palun!

10:42 Jürgen Ligi

Aitäh vea tunnistamise eest! Ainult et teie ise tegite selle vea. Ei ole mingit umbisikulist juttu, et tehti viga. Teine viga on see, kui sa ütled, et on justkui võrdne kohtlemine. Isegi selles mõjuanalüüsis on selgelt kirjas, et sisuliselt lõpeb piiril ehk suurem viina ostmine. See kindlasti lõpeb. Aga õlle oma säilib. Ent minus tekitas ikkagi õudust see eelmine komisjoni istung. Sa ütlesid, et olid esindatud 14 huvigruppi. Minu arvestuse kohaselt 11 nendest olid kauplejad ja tootjad, kellelt küsiti, et on ju, te toetate valitsust ja ei taha maksu maksta ja tahate rohkem müüa. Kõik vastasid: "Jah!" Ning mingit diskussiooni ei tekkinud. Kas see oli õnnestunud istung? Kas nii peaks toimuma kaasamine, et maksumaksjatelt lihtsalt küsitakse ja diskussiooni, kuidas, millal, mis on mõjud, üldse ei tekitata?

10:43 Aivar Kokk

Hea Jürgen, sa püüad asju väänata. See ei olnud päris niimoodi. Loomulikult sind häiris, et õlletootjad olid selle eelnõuga rahul. Ma saan sellest, Jürgen, aru. Aga komisjonis oli kõikidele diskussioon avatud. Osa kutsutuid ei jõudnud kohale, vahest keegi neist oleks alkoholiaktsiisi langetamise vastu olnud. Aga komisjoni esimehena ma pakkusin kõigile öelda kolme minuti jooksul oma arvamus selle teema kohta. Ja lõpuks said nad öelda, kas nad toetavad eelnõu või ei toeta. Pooled kohalekutsutud ei hakanud diskuteerima, vaid ütlesid, et nad toetavad alkoholiaktsiisi langetamist. Piirikaubandus peab lõppema. Milliseks see istung kokkuvõttes kujunes? Noh, kui mõned inimesed teavad, et neil on aega kolm minutit, aga nad tahavad kuus või kümme minutit rääkida, siis tavaliselt viisakusest teiste koosolekul osalejate vastu lõpetatakse sellise inimese jutt viimaks ära.

10:44 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Urve Tiidus, palun!

10:44 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Me üldiselt oleme siin aru saanud, et alkoholipoliitika peab teatud mõttes olema tark balansseerimine piirikaubanduse riski ja terviseriskide vahel. Te olete nüüd pakkunud ühe võimaliku variandi välja ja muudatuse mõju on selle aasta teises pooles – ma saan aru, et 1. juulist võiks seadus kehtima hakata, aga otsust ju veel pole – 12 miljonit

eurot. Isegi kui seda arutelu komisjonis ei olnud, mis te arvate, kas me tuleme varsti uuesti selle teema juurde tagasi või jäävad need määrad nüüd mõneks ajaks kehtima?

10:45 Aivar Kokk

Ma pean jah tunnistama, Urve, et tõesti komisjonis ei arutatud, kas alkoholiaktsiisi juurde tullakse lähiajal tagasi või mitte. Kindlasti me sel aastal näeme tulemit. Praegu on nii kauplustel kui ka maaletootajatel laos kaup, mis on maksustatud kallima aktsiisiga, nad ei hoia seda laos, kus kehtib aktsiisivabastus. Ja selle seaduseelnõu kohta on ka üks parandusettepanek, et me lõikame ära võimaluse hakata alkoholi vedama Eestist välja, et see tagasi tuua peale 1. juulit, kui aktsiis on madalam. Ma usun, et kolme-nelja kuu pärast on selge, millised hinnad Eesti turul on. Ja kindlasti me palume Rahandusministeeriumil iga kuu teha väikese uuringu, millised on jaehinnad. Ei tohi tekkida olukorda, et me oleme aktsiisi langetanud, aga kauplusekettides jääb hind ikka samaks. Sellel ühisel koosolekul andsid kõik müügiorganisatsioonid lubaduse, et nad langetavad alkoholi hinda kindlasti vähemalt aktsiisilanguse võrra. Tallink Grupi esindaja lubas, et 1. juulist on laevadel hind kõikidel tootegruppidel madalam vähemalt aktsiisilanguse võrra, mõnel tootegrupil isegi rohkem.

10:47 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Taavi Rõivas, palun!

10:47 Taavi Rõivas

Aitäh! Kõigepealt olgu öeldud, et kui jälle hakatakse seadust muutma nii, et mõjuanalüüsi pole korralikult tehtud või isegi vastupidi, ignoreeritakse mõjuanalüüsi, mille KPMG tegi, siis olgu hoiatatud, et tõenäoliselt positiivset kogumõju ei teki. Samas, nagu öeldud, on sümpaatne see, et te tunnistate viga. Ja et seda viga mõista, tuleks ka aduda seda, et 2017. aastal tõsteti erakorraliselt kaks korda õlle- ja veiniaktsiisi: vastavalt 70% ja 45%. Toonase vea sisu oli tegelikult see, et õlut peeti kõige halvemaks, veini kah halvaks ja viin sai mingil põhjusel eeliskohtlemise. Nüüd te ütlete, et kõiki kaubagruppe tuleb kohelda võrdselt. Kus on loogika? Kas ei peaks ikkagi selleks, et viga parandada, minema tagasi veeaeelsesse olukorda?

10:48 Aivar Kokk

Aitäh, Taavi, väga hea küsimuse eest! Sa oled nii kaua poliitik olnud, et sa tead väga hästi, mismoodi viimase 15 aasta jooksul alkoholiaktsiisid on tõusnud. Ei ole mõtet rääkida viimasest kahest aastast, tuleks vaadata pikemat plaani. Pikka aega lahja alkoholi aktsiisi praktiliselt ei tõstetud, tõsteti ainult kangel alkoholil. Ja eks see ole erakorraline olukord täna nagunii siin selle eelnõuga. Mina ei tea, võib-olla keegi saalis teab, aga siamaani minu teada ei ole Eesti riigis juhtunud seda, et me aktsiisi langetame. Me kõiki makse tõstame. Kui kiiresti tulemused ilmnevad ja millised need on, näeme poole aasta pärast. Päevapealt ei hakka rahavoolud ühest kassast teise jooksuma. Aga ma usun, et me suudame piirikaubandusele piiri panna. Me ju näeme ka, et ehituskauplused on viimastel kuudel teinud 25–30%-lisi hinnasoodustusi, sest muidu inimesed lähevad Lätti seda kaupa ostma.

10:49 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Toomas Kivimägi, palun!

10:49 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ka mina, Aivar, tunnustan sind selle väga julge tunnistuse eest, et tõepoolest 2016. aastal tehti väga valed otsused. See annab lootust, kuigi see ei paranda seda disproportsiooni, mis selle eelnõu kohaselt õlle ja kange alkoholi aktsiisi vahele jääb. Sa mainisid ka tervise ja alkoholi seost. Ma ei leidnud seletuskirjast, milline on alkoholi tarbimise prognoos. Milline mõju sellel eelnõul on alkoholi tarbimisele? Kui sa mäletad, siis aastal 2016, kui neid valesid otsuseid tehti, oli üks eesmärk tarbimise vähendamine. Paradoksaalsel kombel see tarbimine tegelikult kasvas, küll vaid keskmiselt 0,1 liitri võrra, aga ikkagi kasvas. Milline on prognoos selle eelnõu kohaselt: kas alkoholi tarbimine Eestis selle tulemusena suureneb või väheneb?

10:50 Aivar Kokk

Aitäh, Toomas, selle väga hea küsimuse eest! Ma saan vastata oma kõhutunde järgi. Suure tõenäosusega see Lõuna-Eestis väheneb, sest kõik, kes on käinud piiri tagant ostmas, on ostnud ikkagi normaalsest rohkem. Kui tavaliselt mees ostis reedeks kaks õlut endale külmkappi, siis Lätist ta tõi kaks või kolm *six-pack*i ja eks sel juhul on joogijanu võib-olla ka suurem. Mina loodan küll, et see väheneb. Põhja-Eestist on kindlasti palju vähem inimesi käinud Lätis alkoholi ostmas ja kas uus hind mõjutab Tallinna ja muu Harjumaa inimesi, ei tea. Ma loodan, et joomist see ei suurenda.

10:51 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Annely Akkermann, palun!

10:51 Annely Akkermann

Suur tänu, hea juhataja! Hea ettekandja! On tõesti sümpaatne kuulda, et te tunnistate oma viga alkoholipoliitika muutmisel 2016. aastal. Aga kas praeguses eelnõus pakutu mitte ei süvenda seda viga ja inimesed jäävad ikkagi käima Läti piiri peal ostmas alkoholi ja kõiki teisi kaupu? Eelarve tulud vähenevad veelgi, aga alkoholi tarbimine ei vähene. Minu arvates on kange alkoholi aktsiisi langetus liiga suur ja lahjal alkoholil liiga väike. See ainult süvendab probleemi, mis tekkis 2016 ja mida te enda arvates suudate lahendada.

10:52 Aivar Kokk

Aitäh, Annely, hea küsimuse eest! Sa oled ise ettevõtja. Ma peaksin vastu küsima, kas sa tõesti usud, et keegi hakkab Pärnust sõitma Läti piiri taha kuue õlle järele, et võita 2 eurot? Või 24 õllepudeli järele? See on usu küsimus. Siin kogu aeg räägitakse, et keegi tegi apse. Tuleb aga meelde tuletada, et siin saalis istuvad opositsioonis need mehed, kes panid ametiautodele mingil hetkel käibemaksu juurde, mis oli väga suur ebaõnnestumine. Ikka tehakse vigu ja minu arvates meie viga on see, et meil vahel kulub väga palju aega, et oma viga tunnistada. Kas pakutud protsent on õige või vale? Komisjonis tekkis lõpuks alkoholimüüjate ja Jürgeni vahel väike diskussioon, kumb on siis olulisem, kas õlu või viin, kange või lahja alkohol. See on natukene arusaamise küsimus. Me jõudsime seisukohale, et üht liiki alkoholi müük tuleb viia tasakaalu ja jõuda nulli, et piirikaubandus likvideerida, teisel liigil võiks jääda aktsiis natukene kõrgemaks, et riigikassasse rohkem tulu tuleks.

10:53 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aivar Sõerd, palun!

10:53 Aivar Sõerd

Aitäh, austatud juhataja! Austatud ettekandja! Kui te lööte lahti alkoholikaubanduse uuringud, siis näete, et ei minda mitte ühe õlle järele, vaid keskmiselt võetakse viis õllekohvrit. On selge, et piirikaubanduse tõrjumine on keeruline optimeerimisülesanne. Seesama Rahandusministeeriumi mõjuanalüüs, mille me suure hilinemisega saime, ütleb, et peale neid muudatusi õllekohvri hinna vahe jõuab 2 euro lähedale, aga isegi see analüüs ütleb, et alla 2 euro see ei lange. Ja analüüs ütleb veel, et õlle osas piirikaubandus väheneb ainult 44%. Sellepärast ma küsingi: kas te näete ohtu, et me praegu, kui me parandame kunagist jämedat viga, teeme uue vea otsa? Ma rõhutan, et viimasel kahel aastal on õlleaktsiis tõusnud 104%, kange alkoholi aktsiis 15%.

10:55 Aivar Kokk

Aitäh, Aivar! Järgmine kord, kui sa sama sisuga küsimuse esitad, too mulle näide, kui palju on kümne aasta jooksul suurendatud kange ja lahja alkoholi aktsiisi vahet. Siis me saame võrreldava pildi ette, muidu me räägime ainult viimasest kahest aastast. Mina usun täna tõesti, et kui ühe kaubaartikli osas on seis viidud nulli ja teisel on jäänud kohvri hinna vaheks 2 eurot ja 1 sent, siis on kõik korras. Selle arvutuse järgi on viie kohvri hinna vahe 10 eurot. Ma ei usu, et keegi sõidab selle 10 euro pärast näiteks Tartust Lätti. See kütusekulu on juba suurem. Lätist ostetakse siis, kui sinna minnakse muul põhjusel, ja kui tullakse tagasi, siis käiakse poest läbi ja ostetakse midagi. Ma pean tunnistama, et ma olen Lätis käinud väga tihti ja isegi selles poes olen käinud, aga ma ei ole sealt kordagi ostnud.

10:56 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Urmas Kruuse, palun!

10:56 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt ettekandja! Mul jääb mulje, et te üritate kümne aasta jooksul aset leidnud dünaamilist aktsiisitõusu võrrelda ebamõistliku järsu tõusuga ühel aastal ja seda kuidagi õigustada. Kas te olete kursis, et WHO andmetel on nendes riikides, kus kanget alkoholi tarbitakse kultuuritausta tõttu rohkem, väga selgelt viletsamad tervisenäitajad? Kui selle eelnõu eesmärk on vähendada piirikaubandust, siis on ju täiesti arusaamatu, miks peaks meil viin olema odavam kui Lätis. Nende ettepanekute järgi, mis selles eelnõus on, jääb ju viin Eestis vähem maksma ja mismoodi see peaks piirikaubandust kahandama? Kui hinnad oleks võrdsed või nii nagu eksperdid ütlevad, meie viin poleks rohkem kallim kui 20%, siis piirikaubandus väheneks. Mismoodi te seda põhjendate?

10:57 Aivar Kokk

Aitäh, Urmas! Praeguse plaani kohaselt jääb see hind Läti omaga võrdsele tasemele. Kui Läti peaks aktsiisi vähendama, siis muutub see vahe teistpidi. Ma ei usu, et Läti rahvas tuleks siis 2 euro pärast Eestisse viina ostma, et tekiks tagurpidi piirikaubandus. See kindlasti ei ole selle eelnõu eesmärk. Loomulikult, mittemõistlik alkoholi tarbimine on tervisele kahjulik. Mina olen alati rõhutanud, et ikka väga palju algab kodust ja perekonnast, hiljem sõltub palju töökollektiivist. Alkoholi tarbimine on selles kinni. Ma usun, et Eesti inimene on kultuurne inimene, enamik Eesti inimesi oskab alkoholi mõistlikult tarbida. Klaas veini söögi juurde või sünnipäevalauas ei tohiks paha olla või pits viina matustel.

10:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jürgen Ligi, palun!

10:58 Jürgen Ligi

Aitäh! Härra ettekandja! Te räägite nagu, ma ei tea, jutlustaja või ... Räägite siin oma usust ja esitate umbes kolm rumalat väidet järjest. Ma kaks tükki mainin ära. Üks on see, et tuleks vaadata kümne aasta pilti. Vaatan seda joonist ja natuke ümardan, aga kümne aastaga õlleaktsiis kahekordistus. Teie kahekordistasite selle kahe aastaga, see on väga suur vahe. Teine asi: jutt sellest, et teie ei usu, et keegi läheks Läti paari või kuut õlut ostma või mis see oligi. Aga keegi pole väitnudki, et minnakse kuue või kahe järele. Läbi sõites või sisse sõites ostetakse endist viisi palju. Edasi: seletuskiri. Teie usk ei loe, kui seletuskiri ütleb, et pool õlle piirikaubandusest jääb alles. Kuidas te ikkagi päriselt vastaksite mõjuanalüüsi arvestades küsimusele, miks peab õlle piirikaubandus alles jääma ja viina oma kaduma? Kus on see loogika?

10:59 Aivar Kokk

Loogika seisneb selles, et ei minda ühele tootele piiri peale järele. Selles ongi loogika, Jürgen. Sinul on oma arusaamine, selle eelnõu kirjutajatel on olnud teine arusaamine. Ei pea olema kõik tooted n-ö nullis, et piirikaubandust likvideerida. Kui üks toode jääb natukene kallimaks, siis suure tõenäosusega ei minda piiri peale spetsiaalselt seda ostma. See, et läbisõidul ostetakse, on loomulik. Eks me kõik ostame välismaalt mõne ilusama välimusega pudeli või midagi muud kingituseks koju. See võimalus jääb alati.

10:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jüri Jaanson, palun!

10:59 Jüri Jaanson

Aitäh! Austatud ettekandja! Printsibilt on minu meelest tegemist õige asjaga. Tegemist on ju vea parandamisega, mille eesmärgiks olete seadnud piirikaubanduse lõpetamise. See aga on natuke võimendatud eesmärk. Samas tuleks silmas pidada, et alkoholiaktsiisi kui sellise ülesanne on siiski teha alkoholi tarbimine võimalikult ebamugavaks. Ent alkoholi tarbimise langus on viimastel aastatel pidurdunud ja praeguse seisuga jätkudes võib tarbimine hoopis tõusta. Seetõttu ma uuringi, kui palju te neid määrasid otsustades – pean eriti silmas kange alkoholi määra – arvestasite rahva tervise huvidega. Kas komisjonis käisid nõu andmas ka tervisespetsialistid?

11:01 Aivar Kokk

Aitäh, Jüri, hea küsimuse eest! Eks seesama küsimus oleks üles kerkinud ka teie erakonna eelnõu puhul. Jah, meil käis kohal arstide liidu esindaja, kes oli kriitiline. Tema seisukoht oli, et alkoholiaktsiisi langetamine võib tuua halbu tagajärgi. Ta ütles ühe konkreetse numbri: 150 surmajuhumit aastas juurde. Me loodame, et ta eksib, kuigi ta oli selles väga kindel. Me ei tea, ei oska ka mina öelda, kui palju keegi kodus alkoholi kasutab. Meie peres ei kasutata seda. Meil on kodus alkoholipudeleid küll palju, aga me ei tarbi seda. Ma ei oska sulle selle koha pealt midagi öelda. Aga kindlasti on see väike oht olemas. Ja kui sa minu käest küsid, siis ütlen, et võib-olla oleks õigem olnud üldse mitte selle teemaga mängida, aga kuna piirikaubandus hakkas üle käte minema ja inimene ei lähe piiri taha mitte ühte asja hankima, vaid ostab siis juba rohkem kaupa, siis kuidagi tuleb korralik piir ette tõmmata. Õnneks ettevõtjatest ehitusmaterjalimüüjad on sellest aru saanud ja ehitusmaterjalide järele enam nii hoogsalt ei sõideta kui aasta tagasi.

11:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Keit Pentus-Rosimannus, palun!

11:02 Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh, hea aseesimees! Austatud ettekandja! See eelnõu on kindlasti samm õiges suunas, aga kas see on päris õige samm, see alles selgub, nagu te ise puldis ettekannet tehes ka ütlesite. On juba kuulda olnud hoiatusi, et ettepanek, mis meie ees praegu on, ei pruugi piirikaubanduse probleemi lahendada. Ja piirikaubanduse lõpetamine oli üks Reformierakonna peamine eesmärk, kui me algselt selle ettepaneku tegime. Mu küsimus on selline. Te ütlesite, et eks see ole usuküsimus, kas probleem laheneb või ei lahene. Mulle meeldiks teada, et see ei ole mitte usu-, vaid analüüsiküsimus. Kui selgub, et muudatused, mis meie ees on, ei ole piisavad ega lahenda piirikaubanduse probleemi, kas siis võetakse aktsiisipoliitika uuesti ette ja vaadatakse need määrad uuesti läbi? Kas te võite siin praegu kinnitada, et seda tehakse?

11:03 Aivar Kokk

Aitäh väga hea küsimuse eest ja eriti selle väga hea sissejuhatuse eest! Ma saan siin küll vaid iseenda nimel öelda, et kui me näeme aasta pärast, et tulem ei ole see, mida me ootasime, siis rahanduskomisjon võtab selle teema uuesti laua peale.

11:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Helmen Kütt, palun!

11:03 Helmen Kütt

Täna, austatud eesistuja! Lugupeetud rahanduskomisjoni esimees! Mul on lühike küsimus ja ma palun ainult konkreetset vastust: jah või ei. Kas selle seaduseelnõu menetlemine vastab Riigikogus seaduseelnõu menetlemise heale praktikale?

11:04 Aivar Kokk

Ei vasta.

11:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Annely Akkermann, palun!

11:04 Annely Akkermann

Suur tänu! Hea ettekandja! Täna arutatav eelnõu ei räägi ju mitte alkoholieelistustest, et mis on parem, kas pits viina, klaas veini või kann õlut. Samuti ei räägi see sellest, kui suur kogus on kultuurne kogus. Eelnõu on ikkagi maksude Lätist tagasitoomise eelnõu. Kui inimesed sõidavad Läti odava õlle järele, siis nad maksavad alkoholiaktsiisi Läti eelarvesse, kuigi seda raha oleks vaja koguda meie riigieelarvesse, et alkoholist põhjustatud kahjusid katta. Läti koguneb ka käibemaks ja alkoholi hinna sees on ka Läti

müüjate palk ja palgalt makstavad sotsiaalmaksud. Nii et maksumõjud on väga suured ja kui te jätate õlleaktsiisi nii kõrgeks, nagu te pakute, siis need maksud jäävad ka edaspidi Lätti. Kui te saate kahe aasta pärast aru, et õlleaktsiis on siiski liiga kõrge, kas te olete nõus seda viga uuesti parandama?

11:05 Aivar Kokk

Aitäh hea küsimuse eest, aga umbes sama sisuga küsimusi on juba mitu olnud. Ma saan öelda seda, et kui see seadus aasta jooksul ei peata piirikaubandust, siis tullakse kindlasti selle teema juurde uuesti tagasi.

11:05 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Peeter Ernits, palun!

11:05 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Mind huvitab see, mida seal teie komisjonis sisuliselt arutati. Kolleegid Reformierakonnast arvavad, et viinaaktsiisi võiks teistmoodi langetada ja õlle ja veini oma ka. Aga need on poliitikute arvamused. Kas asjatundjate arvamused seal ka kõlasid ja kui kõlasid, siis kui palju? Kas räägiti näiteks hinnaelastsusest? Kui eelmine koalitsioon selle lollusega hakkama sai, siis Rahandusministeeriumi ametnikud pakkusid välja täiesti vale õlle hinnaelastsuse koefitsiendi. Kas nüüd oli juttu, milline see õige peaks olema? Mõtlen just nimelt ministeeriumi ametnikke.

11:06 Aivar Kokk

Aitäh hea küsimuse eest! Kui vaadata tabelist prognoose, milline mõju on 20–33% aktsiisi vähendamisel, siis mõju suurusjärk on enamikul juhtudel peaaegu sama. Praegu näeme tabelist, et 25% on optimaalne. Aga loomulikult, kui keegi soovib aktsiisi langetada 33% õllel ja 24% kangemal alkoholil, siis ühe uuringu tulemus oli, et suurt vahet mõjus ei ole. Rahandusministeeriumi arvutis tehtud prognoos näitas vahet 2, 3 või 4% siiapoolse või sinnapoole. Samas on selge, et kui me tahame kindlasti piirikaubanduse lõpetada, siis peab üks kahest tähtsast artiklist olema kui mitte odavam, siis vähemalt sama hinnaga kui Lätis.

11:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jüri Jaanson, palun!

11:07 Jüri Jaanson

Aitäh! Austatud ettekandja! Te ütlesite veidi aega tagasi ühes vastuses, et selle eelnõu juurde tullakse tagasi, kui selle mõjul piirikaubandus ei peaks vähenema. Aga te ütlesite ka seda, et arstide esindaja käis teil komisjonis ja hoiatas täiendavate surmajuhtude ja tervisekahjude eest. Mina arvan, et see tõesti juhtub, kui kange alkoholi aktsiisi piirmäär nüüd langeb Läti omaga samale tasemele. Ja seetõttu ma küsin: kui selgub, et alkoholi tarbimise üldine määr ei jätku langustrendi, jääb samale tasemele või hakkab hoopis tõusma, kas siis seadus vaadatakse uuesti üle?

11:08 Aivar Kokk

Aitäh hea küsimuse eest! Kindlasti tuleb aktsiisipoliitika mõju kogu aeg jälgida. Sealhulgas tuleb jälgida sisetarbimist ja mõju rahva tervisele ning muidugi ka, mida naabrid teevad. Kui kuskil läheb põlema punane tuli ehk on mingi probleem, siis selle seaduse juurde kindlasti tullakse tagasi.

11:09 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andres Sutt, palun!

11:09 Andres Sutt

Aitäh, hea juhataja! Hea ettekandja! Kindlasti väärib tunnustust vigade parandamine. Need määrad, mis eelnõus on pakutud, põhinevad poliitilisel kokkuleppel, nii nagu siin saalis ja ka komisjonis on korduvalt öeldud. Need ei põhine ei KPMG ega PricewaterhouseCoopersi uuringul. Te kinnitasite, et hoiate silma peal ja kui vaja, siis korrigeeritakse määrasid. Kui ma nüüd tagasi mõtlen, siis 2018. aasta eelarve kehv tulemus tuli suure üllatusena. Kui head need jälgimissüsteemid ja aruanded ikkagi on? Kas me saame

siin olla kindlad, et me saame kiiresti õige pildi sellest, kuidas uus poliitika on tarbijate käitumist mõjutanud?

11:10 Aivar Kokk

Aitäh hea küsimuse eest! Ma ei tea, kui head need on. Me oleme palunud, et tellitaks uuring, mille käigus iga kuu jälgitakse ühelt poolt jaemüügis toimuvat, teiselt poolt piirikaubandust ja kolmandalt poolt, kuidas on lood Eesti inimeste tervisega. Ja alati tuleb vaadata ka seda, kas kuskil aktsiise tulevikus muudetakse. Ikka küsitakse, kas aktsiise mujal langetatakse, aga aktsiiside muutmine võib ka tähendada seda, et neid kuskil tõstetakse. Nii et kõik sõltub ju paljudest erinevatest faktoritest.

11:10 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Hanno Pevkur, palun!

11:10 Hanno Pevkur

Aitäh! Hea ettekandja! Ma olen nõus, et kui viga on tehtud, siis viga tuleb parandada, aga viga tuleb parandada õigesti. Te viitasite kümne aasta tagusele ajale, millised siis alkoholiaktsiisid olid. Ma huvi pärast võtsin välja ja vaatasin. Aastail 2008–2012 näiteks tõusid õlle- ja viinaaktsiis võrdselt. Ka hiljem on üldiselt sellest loogikast kinni peetud. Teie eelmine valitsus pööras teistsuguste põhimõtetega minema: lahjal alkoholil tõstsite aktsiisi rohkem ja kangal alkoholil vähem, ja nüüd vähendate võrdselt. Kas te kinnitate siinkohal seda, et te tegelikult langetate alkoholiaktsiisi praegu ebaproportsionaalselt võrreldes sellega, kuidas te seda omal ajal väga kiiresti tõstsite? Kas jah või ei?

11:11 Aivar Kokk

Aitäh, Hanno, hea küsimuse eest! Otsuse tegi eelmine nädal see saal siin. Oli kaks eelnõu, oli kaks erinevat võimalust. Mina komisjoni esimehena leppisin komisjonis kokku, et mõlemad eelnõud tulevad saali, mõlemat saab arutada. Ühte eelnõu saali enamus toetas, teist ei toetanud. Praegu on enamuse soov aktsiisi võrdselt langetada.

11:12 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Peeter Ernits, palun!

11:12 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Peagi täitub endises Läti–Eesti piiripunktis olev suur alkoholipood taas rahvamassidega. Mida sina ütleks sellele suurele rahvahulgale? Mis see sõnum oleks? Kas järgmine aasta jaani eel kohtume mujal või mis on sinu sõnum?

11:12 Aivar Kokk

Hea Peeter! Esimene sõnum on: jooge vähem! Teine sõnum on, et kui Eesti riigis soovib Eesti elanik saada kõiki teenuseid, mida siin pakutakse, ja kui nähakse, et valitsus on oma vigadest õppinud, siis võiks nüüd juba ostma minna Eesti poodidesse. Enamik kauplusi saaks hinda alandada juba 1. juulist.

11:13 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Hanno Pevkur, palun!

11:13 Hanno Pevkur

Aitäh! Hea Aivar! Ma küsiks ka sinu isiklikku arvamust. Sa oled rahanduskomisjoni esimees ja teatavasti Riigikogu ei ole ju kummitempel. Kuidas sulle endale tundub, kas selline numbriliselt samasugune vähendamine 25% kõikidel alkoholiliikidel, v.a siis seal teatud grupid, on õige?

11:14 Aivar Kokk

Aitäh, Hanno! Ma ütlen ettevõtjana ja teistpidi Riigikogu rahanduskomisjoni esimehena, et kindlasti on mõistlik, et ühel tootegruppidest on hinnavahe null ja teisel on meie hind natukene kõrgem kui Lätis.

See suure tõenäosusega toob riigikassasse rohkem raha sisse kui siis, kui mõlema artikli puhul oleks tegu nulliga. Nii et ma toetan seda eelnõu. Oli arutluse all ka variant, et õlle hinna vahe oleks null ja viin oleks meil mõni protsent kallim. Praeguse seisuga on kokku lepitud, et tehakse võrdne langetus.

11:14 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Urmas Kruuse, palun!

11:14 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt ettekandja! "Kevades" on selline fraas, et kui täit rehkendust ei jõua, siis tee pool. Mulle tundub, et selle eelnõu puhul see pole õigustatud. Sellepärast, et selle poole rehkenduse tegemine tähendab selget kaotust. Miks ma seda arvan? Sa enne viitasid uuringutele ja eksperdiarvamustele. Kui ma õigesti mäletan, siis alkoholitootjad ennustasid üsna selgelt, mida järsk aktsiisitõus võib tähendada, ja nende numbritega nad väga palju ei eksinud. Samas tuleb välja, et riik oma arvutustega eksis. Sa viitasid sellele, et on üks eksperdiarvamus, mis ei ole riigi koostatud, ja kui Rahandusministeeriumi oma kõrvale panna, siis see on kindlasti teistsugune. Millest oleks ikkagi mõistlik lähtuda, et teha see rehkendus korraga ära, nii et riik saaks oma maksukahjustest lahti ja normaalselt edasi toimida?

11:15 Aivar Kokk

Aitäh, Urmas, hea küsimuse eest! Me saame öelda, kas otsused on õiged või valed, lähima aasta jooksul. Milline variant on õige ja milline on vale? Praegu tundub saalis enamikule, et 25% nii lahja kui kange alkoholi aktsiisi langetamine on õige otsus.

11:16 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Avan läbirääkimised. Taavi Rõivas, palun!

11:16 Taavi Rõivas

Austatud Riigikogu aseesimees! Head kolleegid! Nagu öeldud, sümpaatne on selle eelnõu ja tänase ettekande puhul see, et tunnistatakse tehtud viga ja soovitakse seda parandada. Vea tunnistamine ei ole poliitikas kindlasti mitte nõrkuse tunnus – vastupidi. Aga nõrkuse tunnus on see, kui argumentide asemel püütakse viia juttu muudele teemadele ja rääkida sellest, mida tehti näiteks 2008. või 2009. aastal, jne.

Me võime vaadata, mida tehti 2008. või 2009. aastal ehk kümmekond aastat tagasi. Ettekandja väitis, et vahepeal – enne seda, kui tuli Jüri Ratase esimene valitsus, kus olid ka Isamaa ja sotsid, võimule – justkui tõusis kange alkoholi aktsiis võrreldes õllega ebaproportsionaalselt kiiresti. Lihtne kontroll näitab, et nii ei olnud see teps mitte. Enne 2016. aasta lõpus tehtud hiiglaslikke just nimelt õlle- ja veiniaktsiisi tõuse tõusid kõik aktsiisid ühes ja samas tempos. Ja need tõusid üsna mõistlikus ja pigem nii riigile kui rahva tervisele soodsas tempos. Alkoholi tarbimine kenasti vähenes aasta-aastalt ja riigi tulud kenasti suurenesid aasta-aastalt. Mis juhtus siis aastal 2017? See ei ole muuseas usuküsimus. Kui lähtuda majandusseadustest, on üsna loogiline järeldada, et kui sa tõstad mis tahes kaubal aktsiisi 105%, siis ... No näidake mulle seda inimest, kes ei saa aru, et siis selle kauba tarbimisega midagi peab juhtuma. Ja nagu me nägime, midagi tõesti ka juhtus. Omaette küsimus on muidugi see, et 357 miljonit eurot, mis riigieelarve tuludesse on kirjutatud ja ka ära kulutatud, meie eelarvesse enam tagasi tulla ei saa, ükskõik, mis variandis me selle eelnõu ka vastu ei võta.

Aga nüüd hea uudis ka. Nimelt, muudatusettepanekud nr 7 ja 8, mis on Reformierakonna fraktsiooni esitatud, ei tulene mitte usust ega poliitilisest suvast, vaid tulenevad KPMG läbi viidud analüüsist, mis ütleb, et kui viia aktsiisid sellisele tasemele, siis piirikaubandus Lätiga väheneb järsult. See on analüüsi tulemus, see ei ole usk, see tugineb faktidele. Ja vahe on tegelikult põhimõtteline. Praegu on võrreldes 2009. aastaga ehk siis kümne aasta taguse ajaga õlleaktsiis 3,4 korda kõrgem ja soovitakse langetada 2,6 korda kõrgemaks, viinal on see praegu 1,9 korda kõrgem ja soovitakse langetada ainult 1,46 korda kõrgemaks. Kümne aasta jooksul on viinaaktsiis 80% vähem tõusnud kui õlle oma. Ausalt öeldes on mul raske aru saada, miks see nii on. Seda on tõesti keeruline mõista, sest minul küll keeldub mõistus uskumast, et viin on kuidagi kasulikum või eelistatum alkohol kui lahja alkohol. Mis ajast on kange alkohol inimeste tervisele parem? Mis ajast tuleb kanget alkoholi aktsiisipoliitiliselt eelistada? Ja need

muudatusettepanekud nr 7 ja 8 jätaksid siiski ebavõrdse olukorra viina kasuks jõusse. Ent vahe viina kasuks ei oleks enam 80%, vaid oluliselt väiksem.

Rõhutan, et need muudatused, mis on pakutud, tulenevad KPMG analüüsist. Ma olen täiesti veendunud, et sellisel moel oleks nii rahva tervise seisukohast kui ka eelarve laekumiste seisukohast eelnõul jumet märksa rohkem. Nii et kutsun kõiki üles toetama Reformierakonna muudatusettepanekuid nr 7 ja nr 8. Siis me päriselt parandame ära selle ränga vea, mis 2016. aasta lõpus tehti, siis me päriselt suurendame riigieelarve laekumisi ja parandame ka rahva tervist. Aitäh teile!

11:21 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Aivar Sõerd, palun!

11:21 Aivar Sõerd

Austatud juhataja! Head kolleegid! Kõigepealt ma tahan öelda seda, et alkoholiaktsiisi langetus on vajalik. Kui ulatusliku piirikaubanduse tekitas järsk alkoholiaktsiisi tõus, siis piirikaubandust tõrjuda saab vaid aktsiisi langetamisega. Tõepoolest on see, millega me praegu tegeleme, eelmise valitsuse vigade parandamine, aga vigade parandamine ei tohi olla selline, et viga parandades tehakse uus viga sellele otsa. Kui me meenutame, siis järsud aktsiisitõusud, mis põhjustasid ulatusliku piirikaubanduse, olid ju tegelikult lähimõtlemata poliitiliste otsuste ja mõjuanalüüside tegemata jätmise tagajärg. Paraku me näeme nüüd sama mustrit. Rahanduskomisjonis meile öeldi, et 25% aktsiisilangestust nii kangel kui lahjal alkoholil ei tugine mõjuanalüüsile, vaid see on poliitiline otsus.

Ka Reformierakond andis menetlusse eelnõu, mis oli suunatud piirikaubanduse tõrjumisele ja aktsiisi langetamisele, aga erinevalt praegu arutatavast eelnõust tugines see mõjuanalüüsile, tugines KPMG läbi viidud uuringule. KPMG-l ei olnud ka need järeldused mitte usu küsimus, vaid need tuginesid nii ostjate kui ka müüjate hulgas läbi viidud küsitlustele. Sellest ka väga suur erinevus. KPMG analüüs ütles selgelt, et piirikaubanduse tõrjumiseks on vajalik õlleaktsiisi langetus 33% tänaselt tasemelt ja kange alkoholi aktsiisi langetus 4% tänaselt tasemelt. Piirikaubanduse tõrjumiseks pole vaja rohkem, kui viia aktsiisimäärad ja sedakaudu ka hinnad naaberriigi hindadega lähedasele tasemele.

Miks on vaja kange alkoholi aktsiis viia Läti tasemele, see jäi eelnenud arutelu käigus segaseks. Ja me teame, et Lätil on oma pikaajaline plaan. Nendel on oma aktsiisipoliitika: nad igal aastal 1. märtsil mõõdukalt tõstavad määrasid, kuna inflatsioon ja elatustase tõusevad. Ja kui Läti selle kavaga edasi läheb, siis juhtub järgmisest aastast niimoodi, et Läti kange alkoholi aktsiisimäär on kõrgem kui meie eelnõu kohaselt kehtestatav määr. Olukorras, kus nii hinnad kui ka inimeste sissetulekud Lätis ja Eestis on erinevad, on see arusaamatu. Ma isegi ütleksin, et see samm võib olla natukene provokatiivne, ja väga imelik oleks, kui Läti mingeid samme vastu ei astu.

Palun lisaaega!

11:26 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Palun! Kolm minutit lisaaega.

11:26 Aivar Sõerd

Aga tõepoolest, piirikaubanduse tõrjumine on keeruline optimeerimisülesanne ja kui me läheme seda teed, et lihtsalt usume, et piirikaubandus kaob, siis tegelikkuses ei pruugi asjad nii minna. Kui me vaatame Rahandusministeeriumi materjale, mis laekusid peale selle eelnõu menetlusse andmist, siis näeme, et seal on selgelt kirjas, et pool õlle piirikaubandusest jääb alles. Miks on vaja sellist poolikut lahendust? Miks on vaja nende vigade parandamise juurde peagi tagasi tulla? See jääb arusaamatuks. Aga veel kord kokkuvõtlikult: aktsiisi langetamine on vajalik, aga seda tuleb teha diferentseeritult, nii nagu oli ette pandud Reformierakonna algatatud eelnõus ja nagu on kirjas meie muudatusettepanekutes. Täna tähelepanu eest!

11:27 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Jürgen Ligi, palun!

11:27 Jürgen Ligi

Härja juhataja! Austatud Riigikogu! Komisjoni esimees ütles ühe kuldse sõna. See sõna oli "ei". Enamik muust jutust oli loba. Ta vastas küsimusele, kas eelnõu menetlus vastas heale tavale: "Ei vastanud."! Menetlus ei ole vastanud heale tavale ei rahanduskomisjonis ega ka valitsuses, kes on seda arutanud. Ja peale seda minu arust ei ole ühtegi põhjust, miks keegi peaks hääletama selle eelnõu poolt, eriti opositsioonis olles. 2016. aastal oli sama lugu. Menetlus oli veel hullem, sest alkohol kleebiti kobarana paljude teiste teemadega koos ühe eelnõu külge. Seal hulgas oli mitu maksu ja mingit diskussiooni ei saadud pidada. Tulemus aga oli ette teada: turg lüüakse rängalt segi ja lahja alkoholi piirikaubandus plahvatab. Nii ka läks: piirikaubanduse osakaal kasvas 5%-lt 25%-le. See oli meeletu viga, mis tehti. Ma saan Jevgeni homeerilisest naerust seal nurgas aru, et ma olen asjata väitnud, et rahandusminister vastutab sellise asja eest – ta ikka on võtnud enda peale ka seda süüd. Nii et ma enam siis ei kaitse teda, koos tehtud järelikult.

2016. aasta otsuse tulemus oli läbinisti selline, mida riik ei oleks tohtinud tahta. Tarbimise langus peatus. Kümme aastat oli kiiret langust, minu andmete järgi oli see ehk kiireim langus Euroopas. See peatus ja põhjus oli loomulikult lahja alkoholi sissevool. See oli tugev stiimul. Selle käigus küll ka osteti kanget, aga kanget alkoholi puudutanud Sesteri looming on ju tegelikult peatatud juba varem, nii et me sellest ei peaks nii palju rääkima. Nüüd, seda on püütud kogu aeg eitada, millal piirikaubandus lahvatas. Ta lahvatas Ratase eelmise valitsuse otsuste tagajärjel ja järelikult tuleb seda viga parandada sellest lähtudes. Siin on kolm aspekti. Esiteks see, et meie tarbimine on võrreldes Euroopa tavapärasega, kui nii tohib alkoholi puhul üldse öelda, viina suunas kaldu. Me joome suhteliselt palju viina. Teiseks, meie aktsiisid on väga tugevalt tänu sellele Ratase valitsusele viina kasuks – jälle võrreldes Euroopa keskmisega. Ja kolmandaks siis piirikaubanduse teke ise. Kui ikkagi lahja alkoholi aktsiisi tõstmine pani piirikaubanduse lahvatama, siis tuleb seda samapidi ka ravida.

Komisjoni esimees rääkis siin kogu aeg, et tema ikka ei usu, et minnakse paari euro pärast ostma ühte *six-pack*i. Ei mindagi kunagi selle pärast. Läbi sõites võetakse küll ehk kaasa kuus, aga tavaliselt võetakse ikka 60 või rohkem. Selles ju asi ongi, et ostetakse hulgi, ostetakse väga suure läbimüügi ja väikeste kuludega poodidest ja ka selle tõttu on see piirikaubandus vohanud. Nüüd kõlab siin aga korduv väide, eks ole, et inimene ei usu seda asja. Aga sellel pole ju absoluutselt alust, kuna eelnõu seletuskirigi kinnitab, et ei ole võrdset kohtlemist, on täiesti ebavõrdne kohtlemine. Viina piirikaubandus peale Läti otsustatud tõusu kaob, enne seda jääb ehk viiendiku peale, aga õlle piirikaubandusest pool jääb alles. See on ju ebavõrdne kohtlemine. Miks peaks see langetamine olema nii ebavõrdne? See on kogu selle eelnõu suurim häda. Ma kahjuks olen aruteludes korduvalt pidanud kuulma suhtumist, et – ma natukene tõlgin – avalikkus on ju loll, nad ei saa mitte midagi aru, kui me seda ei toeta.

Palun lisaaega!

11:32 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Palun, kolm minutit lisaaega!

11:32 Jürgen Ligi

Ja kui avalikkus ei saa mitte midagi aru, siis meie nagu ka ei tohi mitte midagi aru saada, me peame sellega kaasa lohisema ja toetama rumalal moel tehtavat langetust. Mina ei ole nõus rumalat langetust toetama. Mina olen nõus toetama tarka langetust, mis parandab tõesti viga, mis tehti. Parandab vastavalt mingilegi analüüsile. See 25% ja 25% langetamine on ju kõigi hääletorude kinnitusel lihtsalt poliitiline kokkulepe. Isegi Martin Helme kinnitas, et see on poliitiline kokkulepe, et tema oleks siia tulnud selle proportsiooniga, mille KPMG välja pakkus. Isegi Martin Helme, kellel rahanduse teemal haruharva midagi täppi läheb, tunnistas, et see on ebaloomulik, kui niimoodi viina eelistatakse. Ja ma kordan selle üle, mis ülekordamist nõuab: meil ei tohiks olla eesmärki, et me teeme viina odavamaks kui Lätis ja õlle kallimaks kui Lätis. Läti on ju põhiline mõjutaja, ka Soome turisti põhiline mõjutaja on praegu Läti. Tullakse turismireisile läbi Eesti ja ostetakse alkoholi just Lätis. Sinna on kadunud ka meie põhjapiiri ärakasutamine.

Hästi kurb on veel see, et täiesti on selle eelnõu arutamise käigus kadunud selline elementaarne tasakaalustatud teadmine, et aktsiis on iseenesest tarbimise piiramise maks. See on väga õilis maks. Küsimus on, et kui see ületab teatud piiri, siis hakatakse ostma piiri tagant ja maksuraha läheb ka piiri taha. Raha läheb piiri taha, asenduskaubad tulevad asemele ja inimesed hakkavad rohkem tarbima. See aspekt on täiesti välja jäänud. Piirikaubanduse peatamine on õilis idee, aga ei tohi täielikult ignoreerida

mõju tervisele. Selleks ju aktsiisid on ja äärmiselt masendav, kui seda ignoreeritakse. Loomulikult on üks optimeerimiskomponent eelarve. Kui siin kinnitatakse, et suure aktsiisivähenduse peale eelarve alguses väheneb ja pärast võidetakse 3 miljonit, siis see on ikkagi odava viina eest väga lahja kompensatsioon. Ja muidugi on ka muu majandus. Üldse ei lubatud rääkida, kuidas kõik on tegelikult majandusele mõjunud. Seda aga rahanduskomisjon peaks alati tegema. Kui palju me üldse teame, millised on mõjud majandusele olnud ja kui palju me seda määrade otsustamisel peame arvesse võtma?

Lõpetuseks ma ütlen, et nagu ma oma küsimuses juba mainisin, rahanduskomisjoni istung oli tõesti päris masendav. Kui 10–11 tootjat ja müüjat tuuakse sinna kinnitama, et jah, me oleme eelnõu poolt, seletamata tegelikult, mis on mõjud tarbimisele, majandusele ja eri alkoholide müügile, asenduskaupade müügile, siis see on mage. Sellist maksufoorumit ei ole mõtet kokku kutsuda, et esimees saaks ennast huvigruppidele näidata. Diskussiooni on vaja. Aitäh!

11:35 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Jüri Jaanson, palun!

11:35 Jüri Jaanson

Aitäh! Head kolleegid! Meil on siin puldis käinud rahanduskomisjoni liikmed ja rahanduse esindajad ning eelnõust on räägitud rohkem rahanduse vaatevinklist. Ma püüan sotsiaalkomisjoni liikmena rohkem rõhutada just rahva tervise aspekti. Kõigepealt, printsiibilt muidugi selle eelnõuga liigutakse õiges suunas. See on vigade parandus ja selle peamine eesmärk on piirikaubanduse lõpetamine. Aga kui me vaatame, mis on piirikaubanduse peamine põhjus, siis KPMG uuringu või analüüsi järgi on see õlle ostmine. Eelnõu puhul on paraku tegemist poliitilise kokkuleppega, mis oma eesmärki piirikaubanduse lõpetada ei pruugi täita. Aga milleks üldse aktsiisid on loodud? Aktsiisid on loodud selleks, et muuta mingi toote tarbimine võimalikult ebamugavaks. Ent nüüd võib juhtuda lihtsalt selline asi, et viina hind, üldse kange alkoholi hind on Eestis järgmisel aastal või juba selle aasta teisel poolel madalam kui Lätis. Ja see ei vasta küll rahva tervise huvidele.

Nagu komisjoni ettekandja ütles, komisjoni istungil arstide esindaja hoiatas täiendavate kahjude eest. Ja sellesse hoiatusse tuleb väga tõsiselt suhtuda. Mina arvan, et seda hoiatust eirata ei tohi – seda riski ei saa välistada. Kui kogu seda probleemi on tõenduspõhiselt uuritud ainult ühe analüüsi käigus – see on seesama KPMG uuring –, siis sellest tuleb ka lähtuda. Ma arvan, et eelkõige sellest uuringust lähtudes oleks pidanud põhiprobleemina keskenduma õlleaktsiisi langetamisele. See oligi kirjas

Reformierakonna eelnõus ja on nüüd meie muudatusettepanekutes.

Kokku võttes kordan üle, et põhimõtteliselt on tegemist õige suunaga, on tegemist vigade parandusega, aga kuna sellesse vigade parandusse endasse on kätketud väga suured riskid, siis seda eelnõu toetada mina küll ei saa. Nendest riskidest ei saa mööda vaadata. Aitäh!

11:39 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Helmen Kütt, palun!

11:39 Helmen Kütt

Palun kaheksa minutit!

11:39 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Viis pluss kolm minutit, palun!

11:39 Helmen Kütt

Austatud eesistuja! Head ametikaaslased! Tahan täna rääkida nii menetletava seaduseelnõu sisust kui ka menetlemise käigust. Küsimusele, kas menetlus vastab Riigikogus seaduseelnõude menetlemise heale tavale, saab lühidalt vastata ainult: ei vasta. Kaks nädalat menetlemiseks on selgelt vähe. Samas ma avaldan tunnustust rahanduskomisjoni esimehele, kes tõepoolest sellele minu küsimusele vastas lühidalt, nii nagu ma ka palusin: "Ei." Samas ma tahan küsida, miks rahanduskomisjoni esimees ei vaevunud sotsiaalkomisjonilt isegi mitte arvamust küsima, rääkimata võimalikust ühisistungist. Nüüd siis eelnõu sisust. Oma ühispöördumise on avalikult esitanud 22 noorteorganisatsiooni, kes on

vastu otsusele langetada alkoholiaktsiisi. Ja seda mitte emotsiooni ajel, vaid nende pöördumine tugineb uuringutele ja murele noorte pärast. Rahanduskomisjoni poole on pöördunud ka Eesti Arstide Liit. Tõsi, 14 asutusest-organisatsioonist, kelle esindajad olid rahanduskomisjoni arutelule kutsutud, oli arstide liit ainuke, kes rääkis murest ja ohtudest, mida aktsiisilangevus kaasa toob. Ja kuna nii arstide kui ka noorteorganisatsioonide häälel on nõrk ja raha on vähe, et seda sõnumit laialdaselt levitada, siis ma tahaks nende pöördumiste sisu siin Riigikogu saalis ette kanda, et see jääks ka stenogrammi. Paraku me ilmselt hakkame kõik nägema selle täna menetletava eelnõu halba mõju.

22 noorteorganisatsiooni on esitanud oma pöördumise. Ma tsiteerin seda: "Valitsuse välja käidud plaan langetada alkoholiaktsiisi saadab ühiskonnale signaali, et alkoholi tarbimine on meie riigis soositud. Sel on tugev mõju tarbijakäitumisele, sh noortele, kes saavad julgustust alkoholi proovida ning kujundada välja vastavad käitumisharjumused. Alkoholitarbimise suurenemisest tulenev sotsiaalne, majanduslik ja tervisekahju on aga ränk hind, mida maksame tulevikus me kõik. Mitmed noorteorganisatsioonid on pikalt töötanud selle nimel, et alkoholi tarbimine ühiskonnas väheneks. Ometi näitab statistika, et 15. eluaastaks on alkoholi proovinud lausa seitse noort kümnest. Seda on selgelt liiga palju, rääkimata täiskasvanutest, kelle seas on liigtarbijate hulk hinnanguliselt 30%, kuid ainult 4% hindab enda alkoholitarvitamist liiga suureks. [...] Eelmise aasta statistika näitas, et absoluutalkoholi tarbimine on 2017. aastaga võrreldes vähenenud 2%, mis on viimase 10 aasta madalaimal tasemel, ka on langustrendis alkoholisurmade arv. Senine alkoholipoliitika on liikunud seega õiges suunas, mistõttu tänase valitsuse otsus langetada alkoholiaktsiisi töötab vastu tehtud jõupingutustele."

Nüüd Eesti Arstide Liidu arvamus: "Alkoholiaktsiisi langetamise mõjusid on eelnõu seletuskirjas analüüsitud ainult maksude ja majanduse aspektist. Mõjud rahva tervisele ja tervishoiusüsteemile on jäetud käsitlemata. Alkoholiaktsiisi langetamine ja sellega alkoholi odavamaks muutmine ning selle tarbimise soodustamine suurendab alkoholist tingitud tervisekahju, surmade ning tervishoiukulude kasvu. Eestis sureb Eesti Konjunkturiinstituudi andmetel alkoholi tõttu aastas üle 1000 inimese – iga päev sureb üks töövõimeas mees, iga kolmas päev üks naine. Lisanduvad alkoholiga kaudselt seotud haiguste tõttu surnud inimesed. Alkoholist põhjustatud rahaline koormus haigekassale on ca 50 miljonit eurot aastas. Alkoholiaktsiisi langetamine 25% võrra põhjustab suremuse kasvu, meie hinnangul sureb aastas rohkem ligikaudu 150 inimest. Seda tõendab rahvusvaheline kogemus. [...] Rahvusvahelised uuringud ja praktika kinnitavad, et alkoholi tarvitamist mõjutavad kõige enam hind, füüsiline kättesaadavus ja reklaam ning kõige hinnatundlikumad on lapsed ja noored."

Nüüd usust. Peapiiskop Urmas Viilma on öelnud: "... ei tohiks maksudega kiirustades mängida. Eriti kui maksumuudatuste peamiseks eesmärgiks on esmajärjekorras parema maksutulu taotlemine ja tagaplaanile jäävad inimesed. Nii võib 12 sendist saada hinge hind!"

Sotsiaaldemokraadid esitasid eelnõu kohta mitu muudatusettepanekut. Neist kahte ma tutvustan, sest kahjuks me ei saa isegi meie muudatusettepanekuid hääletada. Head kaaslased opositsioonist! Reformierakond meie muudatusettepanekuid ei toetanud ja ühe häälega muudatusettepanekut saalis kahjuks hääletada ei saa. Sotsiaaldemokraadid tegid ettepaneku, et riigieelarvesse laekunud alkoholi- ja tubakaaktsiisist 10% kantakse üle Eesti Haigekassale, et tegeleda tagajärgedega, inimeste terviseprobleemidega. Ja teine, mis tegelikult ei peakski olema muudatusettepanek, vaid võiks olla hea seadusloome korral iga eelnõu puhul endastmõistetav: et oleks hinnanguaruanne või analüüs. Meie muudatusettepanek oli, et Vabariigi Valitsus esitab Riigikogule hiljemalt 2021. aasta 1. jaanuaril aruande ja analüüsi, vajaduse korral ka ettepaneku aktsiisimäära muutmiseks, kui kõnealuse seaduse 2019. aasta juunis vastu võetud muudatustega kaasnevad ootustele mittevastavad negatiivse mõjuga asjaolud. Me peame silmas mõju rahva tervisele, tarbimisele, ettevõtlusele või aktsiisilaekumisele. Ka see muudatusettepanek ei leidnud toetust ja seda ei ole võimalik ka siin saalis hääletada.

Lõpetuseks tahan öelda, et me ootasime väga, et koalitsioon tuleb saali sellise reformiga, mis puudutab eakate, omastehooldajate, laste või perede paremat toimetulekut, ja teeb ettepanekud nende hätta sattumise korral nende elu kergendamiseks ja paremaks muutmiseks. Aga meile esitati aktsiiside alandamise eelnõu – ja just alkoholiaktsiiside, mitte näiteks kütuse- või elektriaktsiiside alandamise eelnõu. Aitäh!

11:46 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Signe Riisalo, palun!

11:47 Signe Riisalo

Aitäh! Soov langetada alkoholiaktsiisi, et seeläbi lahendada piirikaubanduse probleem, ei tohiks meid tegelikult sel moel pimestada, nii et me ei näe rahva tervise küsimusi. 11–15-aastaste noorte kohta on rõõmustav uudis: küsitluse kohaselt 54% ei tarvita alkoholi. Kurvem fakt on see, et 41% teeb seda igal kuul ja 5% vähemalt korra nädalas. Kui me koalitsiooni pakutud eelnõu heaks kiidame, siis millise sõnumi me tegelikult anname? Me teeme viina ja muu kange alkoholi nendele 41 + 5%-le noortele hinna poolest kättesaadavamaks. Tarbimisharjumused kujunevad välja noores eas ja kui me soodustame noori tarbima kanget alkoholi, siis tegelikult me kasvatame alkoholitarbijaid. Reformierakonna eelnõu loomulikult samamoodi soovib lahendada piirikaubanduse problemaatikat ja see ongi vajalik. Küsimus on lihtsalt tasakaalus: kas me paneme rõhu ainult piirikaubanduse tõkestamisele või peame silmas ka rahva tervist. Ma saan sotsiaaldemokraatide murest aru. Alkohol ei tohi olla kergelt kättesaadav, selle mõju elanikkonna tervisele on väga suur. Reformierakonna eelnõu eesmärk on lahendada mõlemat probleemi. Ma palun toetada Reformierakonna eelnõu!

11:48 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kas Jürgen Ligi on protseduuriline küsimus?

11:49 Jürgen Ligi

Tundus, et minu nime nimetati, palun sõnavõttu kohalt!

11:49 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Ei ole läbirääkimistel teie nime nimetatud. Võib-olla teie naaber niisama nimetas, aga kodukorra kohaselt sel juhul sõna ei saa. Heiki Hepner.

11:49 Heiki Hepner

Austatud juhataja! Ma tahaks ikkagi ühe küsimuse üle natukene debateerida. Kui Reformierakond oma eelnõuga välja tuli, siis ma küsisin ka selle kohta, mis uuringutele nad konkreetselt viitavad, kui väidavad, et lahja alkoholi aktsiisi langetamine rohkem kui kange alkoholi oma mõjub noortele paremini. Et kui me teeme õlle ja muud lahjemad joogid kättesaadavamaks, siis see justkui suunab noori vähem alkoholi tarvitama. Loomulikult sellele vastust ei tulnud, räägiti igasugust muud juttu. Mulle tundub tegelikult, et ka täna vaadatakse sellest teemast selgelt mööda. Reformierakond peaks võrdlema oma eelnõu sellega, mille koalitsioon on esitanud. Tegelikult ma julgen ütelda, et Reformierakonna eelnõu on noorte seisukohalt kahjulikum. Aga loomulikult täna arutatav eelnõu keskendub eelkõige piirikaubanduse piiramisele ja minagi soovitan kõigil tarvitada võimalikult vähe alkoholi, sõltumata sellest, kui palju see maksab. Aitäh!

11:50 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Jätkame läbirääkimisi. Andres Sutt, palun!

11:50 Andres Sutt

Härra juhataja! Head kolleegid! Mul ei olnud plaanis sõna võtta, aga kuulates seda arutelu ma tundsin, et pean paar sõna ütleva. Minu meelest on oluline panna fookus paika ehk vastata küsimusele, mis probleemi me lahendame. Ja tõsi ta on, et selle eelnõu menetlemisel ja ka meie erakonna eelnõu ja ettepanekute arutamisel on juttu olnud ennekõike piirikaubandusest. Ent see ei tähenda seda, et rahva tervis ei ole meile oluline, et rahva tervis ei lähe meile korda, et rahva tervis ei läheks mulle korda. Kui me vaatame numbraid, siis näeme, et 3/4 Eestis legaalselt tarbitavast alkoholist on ostetud siit, 1/4 on ostetud Lätist. Nii et kui me räägime rahva tervisest, räägime üldse tarbimise vähendamisest, siis me peame vaatama neid mõlemaid numbraid ja ma arvan, et see on väärt eraldi debatti. Nagu ma oma küsimust esitades mainisin, on mõistetav, kui valitsuskoalitsiooni ettepanek tugineb poliitilisele kokkuleppele. Sellest ma isiklikult saan aru. Meil on erinevad poliitilised vaated, erinevad poliitilised eelistused. Aga on siiski vahe, kas poliitiline kokkulepe tugineb analüüsile, uuringutele või see on pigem lihtsalt üks number, milleni kuidagimoodi jõuti. Need aktsiisimäärade langetuse ettepanekud, mis on Reformierakonna eelnõus, tuginevad KPMG uuringule. Ju see oli koalitsiooni tahe mitte võtta aluseks ei KPMG uuringut ega ka PricewaterhouseCoopersi uuringut, kus olid kirjas ka elastsused, millest siin juttu oli. Oli võimalik välja arvutada erinevaid optimaalseid määrasid, aga ühel või teisel põhjusel seda ei

arvestatud. Minu üleskutse on lihtsalt see, et läheneme probleemile uuringu- ja faktipõhiselt, nii nagu meie eelnõus need ettepanekud olid. Kutsun teid üles toetama Reformierakonna ettepanekut! Ja rõhutan lõpetuseks veel kord üle, et mina ja usutavasti ka minu erakonnakaaslased loodame väga, et kõik, kes siin saalis täna istuvad, ei hääleta rahva tervise vastu, vaid tunnevad selle pärast päriselt muret. Aitäh!

11:53 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tarmo Kruusimäe, palun!

11:53 Tarmo Kruusimäe

Hea esimees! Head töökaaslased ja nii noored kui vanad napsisõbrad ja ka need inimesed, kes kannatavad nende napsisõprade kõrval, kes te jälgite meid interneti vahendusel! Statistikaandmete töötlemine endale vajalikus suunas on teadagi numbritega mängimine. Noorteorganisatsioonide kirjade teadvustamine ei ole noortega manipuleerimine, vaid see on noorte kaasamine sellesse olulisse protsessi. Me kõik võiksime noorteüritustel lahtiste kõrvadega käia ja noortega rääkida. Noored inimesed on rääkinud, et Norras on olukord päris keeruliseks läinud. Norra, heaoluriik, kellel raha ju jagub, on tõstnud õllehinna nii kõrgeks, et noored on üle läinud narkootikumide peale. Tunduvalt lihtsam ja käepärasem, toimib ka kiiremini. Norra on suure probleemi ees. Nad küsivad: miks me seda tegime? Ega keegi enam ei mäletagi, miks nad seda tegid. Eks seal oli lihtsalt seesama jutt, et üks analüüs ütles, et rahva tervise huvid nõuavad seda. See on viinud tegelikult olukorrani, kus selle asemel, et õllevirret näost sisse imeda, lajatatakse raske laks, moonisüst otse silma. Siuh, ja tervis kaob! Sellest millegipärast noored ei räägi. Kas noored äkki enam interneti vahendusel ei suhtlegi eakaaslastega? Ma saan aru, et täna on meil siin suur ideoloogiline vaidlus, kelle arvutus on täpne. Mina aga räägin kaasamisest. Mul on ka üks uuring: TÄPE. TÄPE uuring ütleb seda, et ükski Eesti inimene ei usu, et meil baaris alkoholi hind langeb, hoolimata sellest, et aktsiisi 25% langetatakse. Mitte keegi ei usu. Aga seda keegi siin ei julge mainida, sest kaupmees tahab ikka enda oma. Kaupmehed tulid, pressisid jõhkrad krokodillipisarad silmadest välja ja ütlesid, et Soome turist on läinud. Aga mis keelab sul langetamast Raekoja platsis õlle hinda kas või 3 eurot toobi pealt? Kasumimarginaal on ikkagi olemas. Mina kui endine suur õllesõber ja suur napsusõber ütlen seda, et kaasatud ei ole mitte ühtegi otsest sihtrühma esindajat. Ei olnud kohal ei lihtsalt joodikuid ega alkohoolikuid esindavaid organisatsioone. Nii ei teagi, mis nad eelnõust arvavad. Seega, protsess on kulgenud kiirustatult, ei ole kaasatud peamist sihtrühma. Me räägime ainult kaupmeeste huvidest, arstide huvidest ja võib-olla ka kõrvalmõjudest. Mina ütlen, et ma ei usu seda, et Reformierakond on nüüd äkitselt metsa seest leidnud absoluutse tõe allika ja et nende arvutused on kõikse täpsemad. Kui selline valgustatuse hetk oleks võimalik, siis oleks me valgustatud saanud kõik korraga, sellepärast et valgustaja on ju üks ja seesama. Pakun välja: vähem möla, pikem samm, lähme asjaga edasi! Aitäh!

11:57 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aivar Kokk, kas protseduuriline küsimus või sõnavõtt kohapealt?

11:57 Aivar Kokk

Ma mõtlesin, et tahaks paari asja täpsustada.

11:57 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Sõnavõtt kohapealt, palun! Kaks minutit.

11:57 Aivar Kokk

Siin kõlas mure, et eelnõu kohta esitati mõned parandusettepanekud, mis ei saanud komisjonis rohkem kui ühe hääle. Neid nagu ei arutatud. Lihtsalt ütlen, et nagu ma ka enne tõdesin, et seda eelnõu menetleti suhteliselt kiirendatud korras. Enamik parandusettepanekuid olid väga mõistlikud ja me komisjonis leppisime kokku, et nende küsimuste juurde tuleme sügisel tagasi. Lihtsalt kui kõrvalt käiakse välja tähtis teema, siis peaks selle arutamiseks korraldama kõikide osapoolte kokkusaamise ja nad ära kuulama, aga seda viimase nädala jooksul ei oleks enam jõudnud. Aitäh!

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem läbirääkimiste soovi Riigikogu liikmetel ei ole. Me saame minna muudatusettepanekute läbivaatamise juurde. Esimene muudatusettepanek, mille on esitanud Tarmo Kruusimäe, Üllar Saaremäe, Urmas Espenberg, Urmas Reitelmann. Juhtivkomisjoni otsus: jätta arvestamata. Teine muudatusettepanek, samuti Tarmo Kruusimäe, Üllar Saaremäe, Urmas Espenbergi ja Urmas Reitelmanni esitatud. Ettepanek ei kuulu vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seadusele hääletamisele. Kolmas muudatusettepanek on Vilja Toomasti, Toomas Kivimägi, Signe Riisalo, Madis Millingu ja Hele Everausi esitatud. Juhtivkomisjon: jätta arvestamata. Ettepanek ei kuulu vastavalt kodu- ja töökorra seadusele hääletamisele. Neljas muudatusettepanek on rahanduskomisjoni esitatud. Juhtivkomisjoni seisukoht: arvestada täielikult. Viies muudatusettepanek, esitanud Riina Sikkut. Juhtivkomisjoni otsus: jätta arvestamata. Ettepanek ei kuulu hääletamisele. Kuues muudatusettepanek, samuti Riina Sikkuti esitatud. Juhtivkomisjoni otsus: jätta arvestamata. Ettepanek ei kuulu hääletamisele. Seitsmes muudatusettepanek, esitanud Eesti Reformierakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht: jätta arvestamata. Keit Pentus-Rosimannus, palun!

12:00 Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh! Reformierakonna fraktsioon palub seda hääletada ja toetada!

12:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Me läheme selle muudatusettepaneku hääletamise juurde.

Austatud Riigikogu, panen hääletusele seitsmenda muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Reformierakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht: jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Muudatusettepaneku poolt hääletas 28 Riigikogu liiget, vastu oli 58, erapooletuid ei olnud.

Muudatusettepanek ei leidnud toetust.

Kaheksas muudatusettepanek, mille on esitanud Eesti Reformierakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht: jätta arvestamata. Keit Pentus-Rosimannus, palun!

12:02 Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh, härra Helir-Valdor Seeder! Reformierakonna fraktsioon palub seda ettepanekut hääletada ja toetada!

12:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Me läheme selle muudatusettepaneku hääletamise juurde.

Austatud Riigikogu, panen hääletusele kaheksanda muudatusettepaneku, mille on esitanud Eesti Reformierakonna fraktsioon. Juhtivkomisjoni seisukoht: jätta arvestamata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Muudatusettepaneku poolt hääletas 28 Riigikogu liiget, vastu oli 54, erapooletuid ei olnud.

Muudatusettepanek ei leidnud toetust.

Üheksas muudatusettepanek, mille on esitanud Riina Sikkut. Juhtivkomisjoni seisukoht: jätta arvestama.

Ettepanek ei kuulu hääletamisele. Ja kümnes muudatusettepanek, mille on esitanud Riina Sikkut.

Juhtivkomisjoni seisukoht: jätta arvestamata. Ka see ettepanek vastavalt seadusele ei kuulu siin

hääletamisele. Oleme läbi vaadanud kõik esitatud muudatusettepanekud. Eelnõu 30 teine lugemine on lõppenud.

Head kolleegid! Täname päevakord on läbi arutatud. Aitäh! Istung on lõppenud. Kohtume homme!

Istungi lõpp kell 12.04.